

SALAHADDİN BEKKİ İLE VEFATININ 13. YILINDA NEŞET ERTAŞ, ABDALLAR VE TÜRKÜLER ÜZERİNE

Tayfun Haykır

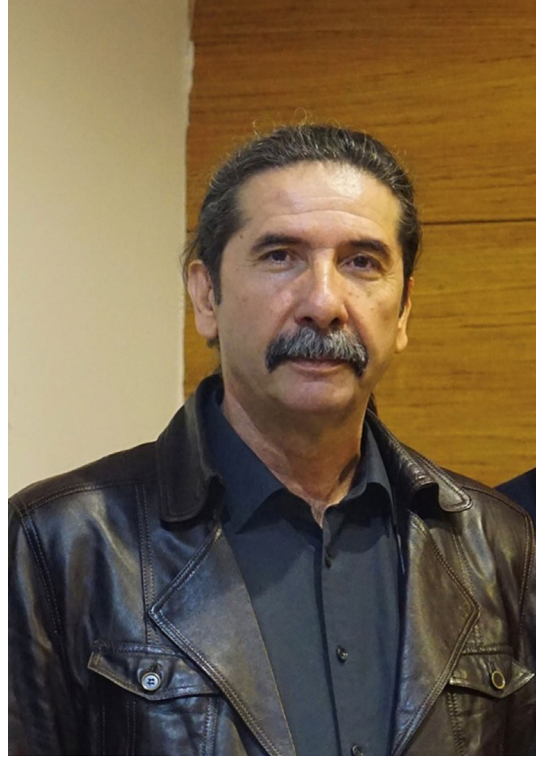
Bir eylül ayında kaybettiğimiz “Bozkırın Tezenesi” Neşet Ertaş’ı saygı ve özlemle anıyoruz...

■ **Sayın hocam söyleşi davetimizi kabul ettiğiniz için öncelikle teşekkür ederek söze başlamak istiyorum. Siz, Türk halk edebiyatı ve bilimi uzmanısınız, özellikle de türküler üzerinde çalışan ve akademik üretimde bulunan bir hocamızsınız. Söze türkülerle başlayalım isterim, sizi türküler üzerine çalışmaya sevk eden sebepler nelerdi?**

Böyle bir söyleşiye kapı araladığınız için ben de size teşekkür ederim. Efendim, türkülerle tanışıklığım Anadolu tabiriyle “aklım ermeye başladığında” annemden sıklıkla duyduğum, “*Dağlar seni delik delik delerim/Kalbur alır toprağını elerim...*” türküsüyle başladığını söyleyebilirim. Eşi gurbette (Almanya) olan birinin ona kavuşma arzusu ve karşısına engel olarak çıkan dağları devirmek isteğiyle bu türküyü sık sık söylediğini belli bir yaşa gelince idrak ettim. Babamın da izin dönemlerinde düğüne denk gelirse ustalardan -ki bu kişilere Sivas’ta “poşa” denmektedir- zurnayla “*Seher yıldızı ayırdı bizi/Perişan eyledi dost hepimizi*” nakaratlı türküyü çalmalarını isterdi. Dayım rahmetli Veysel Polat’ın da ağabeyimi askere uğurladıktan sonra (Mart 1980 celbinde) Grundig marka pikaba plağı yerleştirip Muzaffer Akgün Hanımefendi’den “*Kışlalar doldu bugün/Gel gardaş görüşelim ayrılık aldı bugün...*” türküsünü dinlediğini çok net hatırlıyorum. Dedem rahmetli Kâzım Bekki (öl. 1979)’nin de Âşık Murat Çobanoğlu ile Âşık Ali Kızıltuğ’un atışmalarının yer aldığı bir plağı dinlediği hatıralarım arasında.

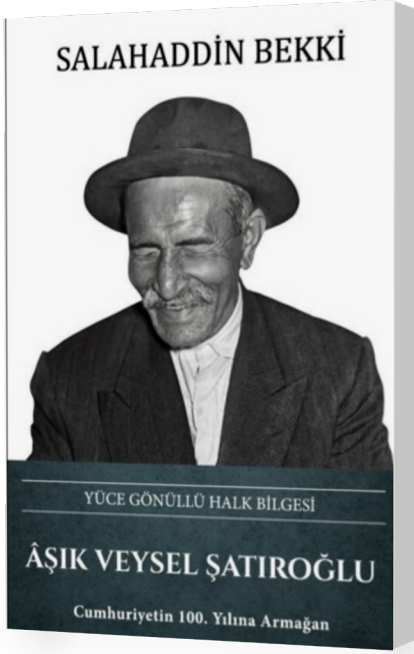
Akademik olarak türkülere yönelmemi ise Allah’ın bir lütfu olarak değerlendiriyorum. Yüksek lisansa “Yeni Türk Dili” bilim dalından kabul edildim. Hoca yetersizliği nedeniyle derslerin çoğunluğunu “Eski Türk Edebiyatı” ile “Yeni Türk Edebiyatı” bilim dallarından

tamamladım. “Halk Edebiyatı” alanında yüksek lisans tezi yapmak durumunda kalmam ise atanan tez danışmanım Prof. Dr. (o dönem Yrd. Doç. Dr.) Hayrettin Rayman Bey’in Sümmanî üzerine doktora tezi yapmış olmasıdır. Tez belirleme söz konusu olduğunda “Sen Sivaslısın, Sivas da türkü bakımından çok zengin, türkü çalışalım.” demesi üzerine akademik anlamda türküyle tanışmış oldum. 1994’te tamamladığım yüksek lisans tezimi geliştirerek 2004 yılında *Baş Yastıkta Göz Yolda: Sivas Türküleri* ismiyle -ki isim babası çok kıymetli bilim adamı Doğan Kaya’dır- yayımlatma şansı yakaladım. Kitabın editörlüğünü üstlenen M. Sabri Koz hocadan da bu vesileyle çok şey öğrendiğimi söylemeliyim. Söz konusu kitabımız, benzerleri çıkana kadar akademide belli bir boşluğu doldurdu. Çalışmalarım arasında en fazla atıf alan ikinci eser olarak sırasını korumaktadır. Sivas türküleri üzerine Van’da başlamış olduğum çalışmayı Erzurum’da tamamlamıştım. Erzurum da türkü açısından ayrı bir derya denizdi. Zaman zaman Erzurumlu ağabeylerin, “Bu da mı Sivas türküsü, yapma Salahaddin Bey!”, tarizlerine muhatap olmuşumdur. Sonra baktık ki Sivas ile Erzurum türkülerinin çok fazla ortak yönleri var.

Kader bizi Sivas, Van, Erzurum üçgeninde gezerken Kırşehir’e savurdu ve 2002 yılının haziran ayından beri Kırşehir’de yaşıyorum. İlk günkü intibalarımı daha önce *Türk Edebiyatı* dergisi için kaleme aldığım bir yazıda dile getirmiştim. İzninizle o yazıdan kısa bir bölümü burada zikretmek istiyorum:

2002 yılının Haziran ayında başlayan ve hâlâ devam eden Kırşehir maceramızda Ahi Evranların, Yunus Emrelerin, Hacı Bektaşların, Gülşehri-lerin, Şeyh Edebalıların aşkla suvardıkları bu topraklarda bir de Kırşehir’i Türkçenin Anadolu’daki merkezi yapma yolunda Garibnâme gibi bir eseri vücuda getiren Âşık Paşa’nın torunu Âşık Paşazade’nin “Abdalan-ı Rum” olarak andığı topluluğun bakiyeleri yaşıyordu ve bunlar bir tür uzun hava olarak tanımlayabileceğimiz “Bozlak”larla ünlenmişlerdi. O günlerde telif sıkıntısı yaşamayan iki mahallî televizyonda gündüz ve gece kuşağında neredeyse yirmi dört saat bozlak yayını yapıyordu. O yıllarda yükseköğrenim için Kırşehir’e gelen gençlerin ilk dinlediklerinde

pek de hoşlanmadıkları bu müzik türü, Neşet Ertaş'ı tanıdıkça gençleri sarıyor ve mezun olduklarında heybelelerine diploma; gönüllerine de "Gönül Dağı" başta olmak üzere "Ah Yalan Dünyada", "Zahide'm", "Acem Kızı", "Neredesin Sen", "Mühür Gözlüm" gibi onlarca bozlağı nakşederek buruk bir şekilde Kırşehir'den ayrılıyorlardı. Ben ise Kırşehir'de kalmaya ve başta Neşet Ertaş olmak üzere abdalları tanımaya ve anlamaya başlıyordum. Kırşehir'de yirmi yılı aşan bir zaman diliminde yaşayan abdal kocaları ve gençlerle ünsiyetimi artırmaya ve akademik olarak üretmeye çalışıyorum.

Değerli hocam Sivaslı olmanızın ve Kırşehir Ahi Evran Veli Üniversitesinde uzun yıllardır çalışmanızın altını sanırım çizmek gerekiyor. Her iki şehre ve türkülerine çok hâkim olduğunuz için özellikle ayrıntı bir soru olarak sormak isterim, Sivas ve Kırşehir türkülerini mukayese ettiğinizde nasıl bir manzara çıkıyor karşınıza?

Aslında Sivas ve Kırşehir, türkü söz konusu olduğunda -teşbihte hata olmaz-, ikisi de başkent ünvanı verilebilecek kentler. Keza Erzurum, Erzincan, Elazığ, Diyarbakır, Urfa, Kütahya, Yozgat da türküler bakımından Anadolu'nun önde gelen şehirlerindendir. Her şehrin türkülerine hâkim olan bir renk, bir form vardır ama saydığımız tüm kentlerin türküler -Elazığ belki bu değerlendirmenin dışında tutulmalı- uzun ve kırık hava olarak iki ana kolda gelişme göstermiştir. Sivas uzun hava kuşağındadır ve coğrafi olarak çok geniş bir alanı kapladığı için uzun havalarında bir yeknesaklık yoktur. Sivas türkülerinin büyük bir çoğunluğu âşıkların şiirlerinin türküleşmesiyle oluşmuştur. Bunun en güzel örneklerinden biri Pir Sultan Abdal türküleridir. Diğerî Aşık Veysel. TRT Türk Halk Müziği Repertuarına en fazla türkü veren şehir de Sivas'tır. Bunda tabii olarak Muzaffer Sarısözen'in derleme ve notaya almadaki özverili çalışmalarının etkisi büyüktür. Sivas türkülerinin icrasına refakat eden en önemli müzik enstrümanı ise bağlamadır.

Kırşehir'e gelecek olursak aslında Kırşehir'de türkülerin iki kolda gelişme ve yayılma gösterdiğini bir gözlem olarak söylemeliyim. Birincisi ki şehre ve yöreye hâkim olanı abdal-âşıkların ortaya koyduklarıdır ve daha çok bir tür uzun hava olarak adlandırdığımız bozlaklardır. Diğer türkü kanalı ise abdalların dışında kalan şehrin yerli ahalisince icra edilen ve daha çok orta Anadolu havaları adı verilen kırık ve uzun hava tarzında icra edilen müziktir. Kırşe-

hir'de müzik piyasası bilinçli olarak abdal sanatkârlara terk edildiği için diğer kanal gelişme gösterememiştir. Yaşı müsait olanlar abdal zümresi dışında türkü icracısı “Hacı Bekir Baş” gibi onlarca musikişinası hatırlayabilirler. Şemsi Yastıman bu konuda hem kaynak kişi hem icracı olarak üzerinde durulmayı hak eden bir isim olarak karşımıza çıkmaktadır. Geldiğimiz noktada Muharrem Ertaş, Çekiç Ali ve Neşet Ertaş gibi zirve bozlak ustalarının eserleri ve icra tarzları Kırşehir halk müziğinin Türkiye ve dünyaya açılan yüzü, yayılan sesi olmuştur.

Sivas ve Kırşehir mukayesesinde son bir şey daha söyleyeyim. Türkülerin zurnayla icrası Kırşehir'de daha yaygındır. Abdallar her türlü müzik parçasını zurnayla icra edebilecek kabiliyete sahiptirler. Burada halk oyunları bakımından bir mukayese yaparak bu sorunuza cevaplamış olayım. Sivas toplu olarak (el ele tutuşarak, birbirine yaslanarak) icra edilen halaylarla ön plana çıkarken, Kırşehir daha çok bireysel oyun tarzını önceleyen halk danslarına sahiptir.

Salahaddin hocam, akademik anlamda türküler üzerine çalışıyorsunuz; sayısız yayınlar ürettiniz, konuşmalar yapıyorsunuz. Ayrıca çok iyi bir türkü dinleyicisisiniz, hatta sizi yakından tanıyan bir öğrenciniz olduğum için iyi türkü söylediğinizi de buraya kaydetmek isterim. Ben yine Sivas-Kırşehir ikliminden bir soru yöneltmek istiyorum size. Bir tarafta Âşık Veysel, bir tarafta Neşet Ertaş... İki büyük ustanın türküleri ve hayat görüşlerinin sizin zihninizde ve gönlünüzdeki izleri nelerdir? Türkçe ile şahikalara çıkan bu iki isim anılınca neler hissedersiniz?

TUBİTAK için hazırlanan bir projede lise öğrencilerine “Türkü deyince aklınıza hangi simler geliyor, sıralar mısınız?” diye sorulmuş ve ankete katılanların büyük çoğunluğu nerdeyse %90'ı birinci sıraya Neşet Ertaş'ı ikinci sıraya Âşık Veysel'i yazmış. Bu sonuç, iki ustanın da halkımız gününü fethettiğini onun diliyle onun gönlüne hitap ettiğinin en güzel göstergesidir. İki usta da bireysel yaşamlarında risk alıp kendi hayat maceralarını başlatmış ve başarılı olmuşlardır. Lafı eğip bükmeden söyleyecek olursak ikisi de öteki diye tabir edilen zümrelere mensup kimselerdir ki içinden çıktıkları zümrenin propagandasını hiç yapmamışlardır. Bu yüzden kendi mensubu bulundukları çevrelerin eleştirilerine de maruz kalmışlardır. İkisinin de sanat yolunda başarılı ve kalıcı olmalarını sağlayan şey “yola çıkma” cesaretini göstermiş olmalarıdır. Veysel Baba, yazdığı ilk şiiri Halaskâr Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e bizzat ulaştırmak için çetin kış şartlarında yol kardeşi İbrahim'le Ankara'ya yolculuğunu göze almış, Ankara'ya ulaşmış, şiirini Ata'ya ulaştıramasa da gazetede şiiri yayımlanan ve bunun karşılığında da bir miktar telif alan ilk gelenek temsilcisi olarak tarihe geçmiştir. Aynı durum Neşet Usta için de geçerlidir. Radyoda dayısı Hacı Taşan'ı dinleyen küçük Neşet, ben de onun gibi radyoda söyleyebilirim, diyerek Ankara'nın yolunu tutmuş, radyo kapısında günlerce beleyerek sonunda muradına nail olmuştur.

Âşık Veysel kendine has bir tınısı, üslubu olan bir âşık-sanatkârdır ve gelenekten beslenmiştir. Türkülerini daha çok “Kerem”, “Yahyalı Kerem” tarzında icra

etmiştir. Neşet Ertaş ise babasından ve içerisine doğduğu doğal konservatuvardan edindiği bilgileri Allah vergisi yeteneğiyle geliştirmiş, geleneği yenilererek kökünden kopamadan şehre taşımış ve oralarda tutunmasını sağlamıştır.

İki usta da kendilerinden sonra gelen nesilleri beslemek bakımından benzeşirler. Neşet Usta, kendisinden sonra gelen abdal gençleri ile bu topluluğun dışındaki kalan herkesin ilk çaldığı kapılardan biridir, hatta birincisidir. İkisinin de türküleri, kendileri hayattayken dönemlerinin en meşhur simaları ile dünya çapında şöhret bulmuş günümüz sanatçıları tarafından icra edilmiştir. Veysel'in "Uzun İnce Bir Yoldayım" türküsünü Cem Karaca'dan Barış Manço'ya, Arif Sağ'dan Tarkan'a kadar okumayan kimse kalmamıştır.

Hem Veysel türküleri hem de Neşet Ertaş türküleri sinema ve dizi sektörünü besleyen iki ana nehir olarak birbirine paralel akmaktalar. Tarihi olarak Karacaoğlu, Sümmanî ve Kerem gibi âşıkların adlarına bağlı olarak karşımıza çıkan ezgi adları Veysel Baba ve Neşet Ertaş'ın adına bağlı olarak da kullanılmaktadır. Bu da iki sanatkârın kendi vadilerinde birer ekol olduklarının göstergesidir.

İkisi de mahallî ağız kullanmaktan imtina etmemişlerdir. Kırşehir ağız aslında Neşet Ertaş ağızıdır. Veysel ve Neşet türkülerinin icrasında yapmacığa kaçmadan ağız özellikleri verilmeye çalışılmalıdır. Ezgili söyleyişte olduğu gibi türkü metinlerinin yazıya aktarılmasında ağız özelliklerinin korunmasının gelecek kuşaklar açısından faydalı olacağı kanaatindeyim ve bunu 2025 yılında yayımlanan *Yüce Gönüllü Halk Bilgesi: Âşık Veysel Şatıroğlu* adlı kitabımda uyguladım.

Hocam, takdir edersiniz ki "Abdallık" geleneği yakın zamana kadar mahallî sınırları içerisinde serencamını yaşıyordu. Ancak günümüzde söz konusu gelenek ulusal ve evrensel manada daha çok tanınmaya ve ilgi görmeye başladı diye düşünüyorum. Sizin kanaatiniz nedir?

Evet, çok haklısınız Tayfun Bey. Aslında Abdallar hayatlarının merkezine müziği yerleştirmelerinden dolayı yine müzikle uğraşan başka gruplarla/topluluklarla karıştırılıp ötekileştirilmeye maruz kalmaları evrensel değerlerin taşıyıcısı olan abdal sanatkârları mahallî sınırlara hapsedmiştir. Bu sınırları bir Abdal olarak kimliğini gizlemen, onunla guru duyarak yaşayıp Hakk'a yürüyen ve Abdalların özdeşim öznesi durumuna yükselen Neşet Ertaş yıkmıştır. Kendisi de bir "Abdal" olan "Yaşayan İnsan Hazinesi" davulcu Adem Göçer, Neşet Ertaş'ın "Abdallar" için ne ifade ettiğini/ne anlama geldiğini manzum olarak şöyle dile getirir:

Kırşehir bizim ilimiz/Muharrem Ertaş babamız/Çekiç Ali emmimiz/Hacı Taşan zaten dayımız/Neşet Ertaş ise bizim gören gözümüz, işiten kulağımız, söyleyen dilimiz, düşünen beynimiz.

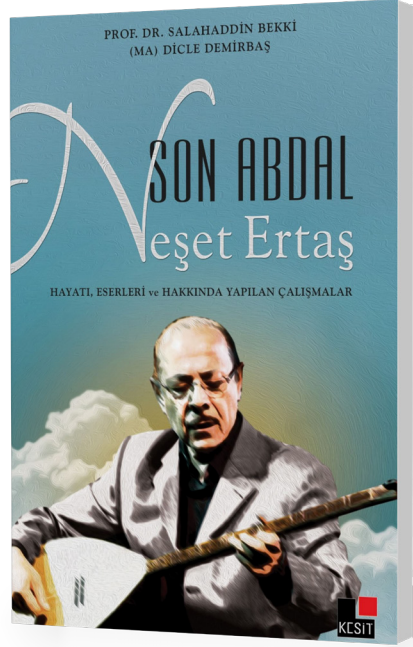
Horasan'dan Anadolu'ya uzan bin yılı aşkın bir geleneğin temsilcileri olarak Abdalların Neşet Ertaş gibi bir değere sahip olmaları, biraz önce söylediğim

gibi kısıldıkları kapandan kurtulmalarına ve önce Türkiye'ye sonra da dünyaya açılmalarına zemin hazırlamış, daha rahat ortamlarda sanatlarını icraya muvaffak olmuşlardır. Durum böyle olmakla birlikte hayatını sadece müzikle kazanmaya çalışan Abdalların ekonomik sıkıntılar içerisinde bir hayat yaşadıkları da bir gerçektir. "Abdallık" ve "Abdallar"a ilginin artmasında televizyon dizileri ile Neşet Ertaş'ın gurbet yolculuğunu bitirip Türkiye'ye dönmesinden sonra birçok televizyon programına (*Be-yaz Şov* dâhil) çıkıp doğal hâliyle sanatını icra edip duygu ve düşüncelerini sade ve samimi olarak dile getirmesi de etkili olmuştur. Neşet Ertaş'a karşı gelişen sempati tüm abdalları kuşatır olmuştur. Bu sempati beraberinde "Abdallar"ın daha yakından tanınması amacına yönelik bilimsel çalışmaları tetiklemiş, doktora seviyesinde tezlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. 2023 yılı itibarıyla Neşet Ertaş hakkında çıkan müstakil kitap ile lisansüstü tezlerin sayısı kırkı bulmuştur.

Kıymetli hocam, sizin şahsi girişimleriniz ve emeğiniz ile Ahi Evran Üniversitesinde "Abdallık" geleneği ve Neşet Ertaş üzerine çalışacak bir araştırma-uygulama merkezi kuruldu. Ben de bir Kırşehirli olarak memleketim adına size teşekkürlerimi sunuyorum. Kurucusu olduğunuz bu merkez ile neleri gerçekleştirmek arzusundasınız?

Nezaketiniz için ben de size teşekkür ederim. Sağ olunuz. Neşet Ertaş'ın Hakk'a yürüdüğü 2012 yılından beri arzu ettiğim ama şimdi gerekçelerini tartışmanın boş olduğunu düşündüğüm nedenlerle merkezimizi ancak bu yıl (21 Haziran 2025) kurabildik. Bu konuda verdiği destek ve YÖK nezdindeki girişimleri için Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Mustafa Kasım Karahocagil'e ne kadar teşekkür etsek azdır. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak kurulan merkezimizin tam adı şöyle: "Abdallık Geleneği ve Neşet Ertaş Araştırma ve Uygulama Merkezi". Merkezimizin kuruluş amacını YÖK'e sunduğumuz dosyada şöyle belirtmiştik:

Kırşehir, Anadolu'da "Abdal" olarak adlandırılan ve hayatlarını müzik yaparak sürdüren insanların yoğun olarak yaşadığı illerin başında gelir. Horasan'dan Anadolu'ya taşınan bin yıllık geleneğin sazı ve sözüyle bize ulaşan temsilcileri Muharrem Ertaş, Çekiç Ali, Ayyaz Başaran ile geleneğin zirve şahsiyeti ve yaşadığı dönemde "Yaşayan İnsan Hazinesi (2011)"

ilan edilen Neşet Ertaş'ın mezarı bu şehirde bulunmaktadır. Yine 2017 yılında UNESCO tarafından Yaşayan İnsan Hazinesi ilan edilen davulun ustası Adem Göçer de bu şehirde yaşamaktadır. Adı geçen abdal kocaları ve günümüzdeki temsilcilerinin varlığı Kırşehir'in il olarak UNESCO tarafından müzik dalında "Yaratıcı Şehirler Ağı"na dâhil edilmesini sağlamıştır.

En önemli geçim kaynakları düğünler olan abdallar, geleneğin inceliklerini usta-çırak ilişkisi içerisinde söz konusu düğünlerde öğrenirler. Düğünler ve eğlence meclisleri bir abdalın yetişebilmesi için gerekli şartları sağlayan doğal konservatuvarlardır. Günümüzde köy düğünlerinin bitme noktasına gelmesi, şehirlerdeki düğünlerin salonlarla sınırlandırılması abdalların yaşamlarını doğrudan etkilemiş ve onları farklı meslek dallarına yönelttiği gibi farklı illere göçmelerine de sebep olmuştur.

Kırşehir kültüründe çok önemli bir yeri bulunan abdallık geleneğinin araştırılması, tanıtılması ve gelecek kuşaklara aktarılması noktasında yapılacakların tespiti ve projelendirilerek bu geleneğin yaşatılmasına katkı sağlanması; kurulması düşünülen uygulama ve araştırma merkezinin en temel amacıdır.

Söz konusu edilen amaca ulaşmak için Kırşehir abdallarının özdeşim öznesi hâline gelen; UNESCO Türkiye Millî Komisyonu tarafından 2010 yılında "Abdallık Geleneği" dalında "Yaşayan İnsan Hazinesi" ödülüne layık görülen; Anadolu kültürüne yaptığı katkılardan dolayı 25 Nisan 2011'de İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Konservatuvarı tarafından "Fahri Doktora" ünvanı ile taltif edilen; "Bozkırın Tezenesi", "Türkü Baba", "Son Abdal", "Bağlama Virtüözü" gibi ünvanlarla anılan Neşet Ertaş, merkezin çalışma alanının odak noktasında yer alacaktır. Çünkü o, bin yıla dayanan bir geçmişi bulunan abdallık geleneğini yenileyerek dönüştürmüş, günümüz abdallarını derinden etkileyerek bir ekol oluşturmuştur. Kurulacak olan merkez aracılığıyla bin yıllık abdallık geleneğinin en meşhur ve en güçlü temsilcisi olan Neşet Ertaş'ın yerel ve evrensel anlamda tanıtımının yapılması ve eserleri vasıtasıyla yaşatılması da sağlanmış olacaktır.

Yukarıda sayılanlara ek olarak dünya üzerinde müstakil devletler ve muhtar cumhuriyetler şeklinde çok farklı coğrafyalarda yaşayan diğer Türk halkları arasında da abdallık geleneğinin araştırılması ve Anadolu'da yaşayan abdallık geleneğiyle mukayesesi de araştırma merkezinin amaçları arasındadır.

Tayfun Bey, bu şekilde iyi niyet ve kararlılıkla yola çıktık. Rabb'imden yapmayı planladığımız işlerde bizleri muvaffak kılmasını niyaz ediyorum.

Değerli hocam, "Abdallık" kültürünün yanı sıra Kırşehir aynı zamanda Ahiliğin de merkezi. Hayatı birçok yönüyle düzenleyen bir sistematik olan Ahiliğin, "Abdallık" kültürü ve özellikle Kırşehir türküleriyle bir ilişkisini kurmak mümkün müdür?

Tayfun Bey, sorunuzu "Ahilik-Abdallık" ilişkisi ve türküler açısından cevapla-

maya çalışırsam, pek bir ünsiyetlerinin olduğunu düşünmüyorum. Ahiliğin esnaf teşkilatı olmasının yanında nefis terbiyesi veren bir kurum olduğunu hatta Ahi zaviyelerinin bir tür tekke işlevi gördüklerini biliyoruz. Ahiler il Abdalların aynı coğrafyayı kullanmalarından kaynaklanan bir ünsiyetleri olsa da Ahilik kültürünün türkölere yansıdığını pek söyleyemeyiz. Bu durum benim açımdan araştırılamaya, incelemeye muhtaç bir konu olduğunu söyleyerek cevabımı tamamlamış olayım.

Sayın hocam malumunuz eylül ayı, Neşet Ertaş'ın vefat yıldönümü ve kendisi aramızdan ayrılalı 13 yıl oldu. Hem bir akademisyen hem de türkölere gönül vermiş biri olarak sizce Bozkırın Tezenesi layığına değer görüyor mu? Hem şahsı hem de eserleri modernitenin her geçen gün hayatımızı kuşattığı bu çağda insanımız tarafından doğru anlaşıyor mu?

Tayfun Bey, sorunuza cevabım net olarak "Evet"tir. "Büyük Usta"nın vefat ettiği günden bugüne 13 yıl geçti ve ben de o gün, bu gündür Neşet Ertaş'la ilgili her türlü gelişmeyi takip etmeye çalışıyorum. Bildiniz üzere bu konuda doktordum Dicle Demirbaş'la ortaklaşa yayımladığımız ve 2024'te ikinci baskısı yapılan *Son Abdal Neşet Ertaş: Hayatı, Eserleri ve Hakkında Yapılan Çalışmalar* adıyla bir de kitabımız var. O kitabı hazırlarken onun hakkında çıkan köşe yazıları, yapılan bilimsel yayınlar hatta *YouTube*'daki paylaşımlara kadar her türlü bilgi ve belgeyi toplamaya çalıştık. Vardığım sonuç şudur ki Neşet Ertaş, hayattayken kendisine tevdi edilen "Fahri Doktor"luk payesi, "Yaşayan İnsan Hazinesi" ünvanı ve daha birçok ödülle onurlandırılmıştır.

Neşet Ertaş, Türk milletinin kalbini kazanmış biri olarak bana göre ölümsüzlüğü yakalamıştır. Türkler ve Türkçe yaşadıkça türköl de var olacak ve türköl severlerin birincilik tahtına oturttukları Neşet Ertaş'ı kolay kolay yerinden oynatmak mümkün olmayacaktır.

Hocam siz Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde öğretim üyesisiniz, hatta bölüm başkanısınız. Edebiyat dünyamız türkölardan, Neşet Ertaş'tan sizce yeterince besleniyor mu? Türköl ve edebiyat kesişimi bağlamında bu konuyu nasıl değerlendirirsiniz?

Sevgili Tayfun Bey bu sorunuza tüm bilimsel kaygılardan uzak, sadece Neşet Ertaş'ı ve Kırşehir'i benimsemiş hatta Bağbaşı Mezarlığı'na gözünü dikmiş biri olarak ve bir önceki cevabımı da tamamlamak açısından cevaplamaya çalışayım.

Bana göre Neşet Ertaş, *Mevlid*'in yazarı Süleyman Çelebi'den sonra Türk insanının duasını en fazla alanlar arasındadır. *YouTube*'daki Neşet Ertaş paylaşımlarının altına yapılan yorumların büyük çoğunluğu dua içeriklidir.

Neşet Ertaş aramızdan ayrılrsa da hayatın dönüm noktalarında, özel günlerde bizlerle olmaya devam ediyor. Sosyal medyada, Neşet Ertaş'ın sahnede selam verdiği duruşuyla bir "Hayırlı Cumalar!" mesajı, "Analar insandır, biz insanoğlu..." dizesinin yer aldığı bir "Anneler Günü" mesajı ya da bir düğün da-

vetiyesinin üzerinde “Gönül kimi severse aşk onda güzel-dir./Aşk biterse yorulur insan” dizeleriyle her an karşılaşabiliyoruz. Günümüz sosyal medyasında zamandan tasarruf etmek amacıyla icat edilen emojielerde “Eyvallah!” diyen bir Neşet Ertaş emojiisi ile “Gönül mahkûm edilemez!” ibaresiyle oluşturulmuş bir “gif” de hayatımıza renk katmaktadır. En güzeli de her gün fakültenize giderken yolunuzun rahmetlinin metfun bulunduğu Bağbaşı Mezarlığı’nın yakınından geçmesi

ve hususi aracınızla ilerlerken radyonuzdan yükselen “*Şimdi Neşet Ertaş’tan alınan ... -ilk aklınıza gelen Neşet Ertaş türküsünün adını size bırakıyorum- türküyle devam ediyoruz.*” ya da “*Şimdi sırada bir Neşet Ertaş türküsü var.*” anonsunu duymanızdır. Tek yapacağınız şey, sizinle birlikte milyonların da Neşet Ertaş’ı dinlediğini ama sizin mekânsal olarak ona diğer dinleyicilerden çok daha yakın olduğunuzu bilerek hem türküyü dinlemek hem de “Fatıha” okumaktır. Kırşehir’de olmak aynı zamanda Neşet Ertaş’ı, Muharrem Usta’yı ve arkadan gelen onlarca “Abdal” genci yaşamak demek...

Kıymetli hocam, verdiğiniz cevaplardan dolayı şahsım, okurlarımız ve Türk Dil Kurumu adına size çok teşekkür ediyorum, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Sevgili Tayfun Bey, ben de bu vesileyle size beni *Türk Dili* dergisi okurlarıyla buluşturdunuz için çok teşekkür ediyor; Hakk’a yürüyüşünün 13. yıl dönümünde “Büyük Usta”, “Son Abdal” Neşet Ertaş’ı özlem, saygı ve rahmetle anıyorum...